

Lot nr.: L262346

Country/Type: Europe

Aland Collection, with MNH stamps, in 5 folders, between 1984 and 2000.

Price: 30 eur

[[Go to the lot on www.sevenstamps.com](https://www.sevenstamps.com)]

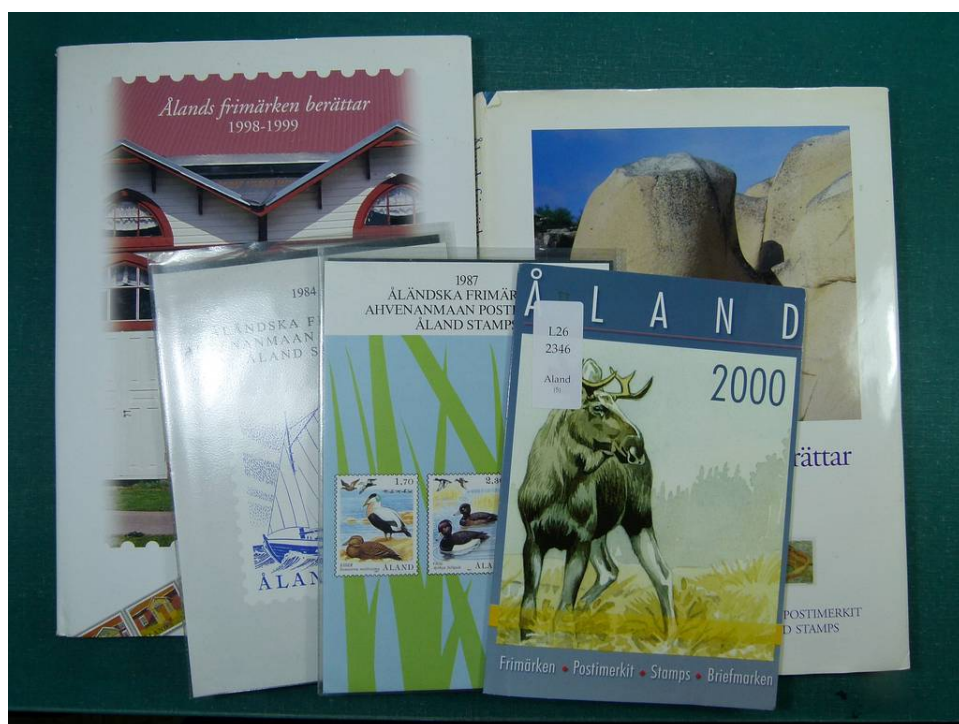

Foto nr.: 2

Foto nr.: 3

Foto nr.: 4

Foto nr.: 5

Foto nr.: 6

Rita Jokiranta

Storbåten Duvan är fartfylld med sitt breda skrov, flata botten och kraftigt böjda stäv. • Isovene Duvan on vauhdikkaannäköinen leveine runkoineen, tasaisine pohjineen ja voimakkaasti kaartuvine keuloinen. • Das Großboot Duvan mit dem breitem Rumpf, flachen Boden und den kräftig gebeugten Steven ist ein schneller Segler. • The farm-boat Duvan, a fast-sailing craft with her broad hull, flat bottom and strongly curved stem.

Först sattes stävarna ihop med kölén. Sedan fogades borden till varandra och båtens form började sakta växa fram.

"Bordläggningen är det viktigaste momentet. Vi bygger mycket på känsla, går runt och tittar för att bestämma utning och bredd", säger Per-Ove.

Spanten, det vill säga de böjda trä-

bitarna tvärs över båtens botten, formades med hjälp av yxa för att exakt passa in, balkarna tvärs över sattes in, liksom inredningen med kajuta och alla beslag och så till slut riggen. Som drev, tätningen mellan plankorna, användes kohår som tjärades - precis som vid forna tiders båtbyggen.

Och precis som förr kommer sumpen på våren och hösten att segla iväg till marknaderna i de stora städerna.

Foto nr.: 7

"Det sägs att ett fläkebarn drunknade i grytan på 1700-talet. Efteråt vandrade mamman olyckligt fram och tillbaka vid grytan, och den kallades därför kärning-grypen", berättar Olga.

Idag vill Olga hellre kalla den för hjärte-grytan eftersom den har formen av ett hjärta.

"Ja, nog har den inspirerat mig. Jag älskar hjärtan!" utbrister hon.

Inne i stugan har hon hundratals detaljer med hjärtan, alla ifrån grytlappar och gästbänkar till gästbänkar och ljusstakar.

De som har varit här har berättat att de har varit här för att se hjärtan.

De som har varit här har berättat att de har varit här för att se hjärtan.

De som har varit här har berättat att de har varit här för att se hjärtan.

De som har varit här har berättat att de har varit här för att se hjärtan.

De som har varit här har berättat att de har varit här för att se hjärtan.

De som har varit här har berättat att de har varit här för att se hjärtan.

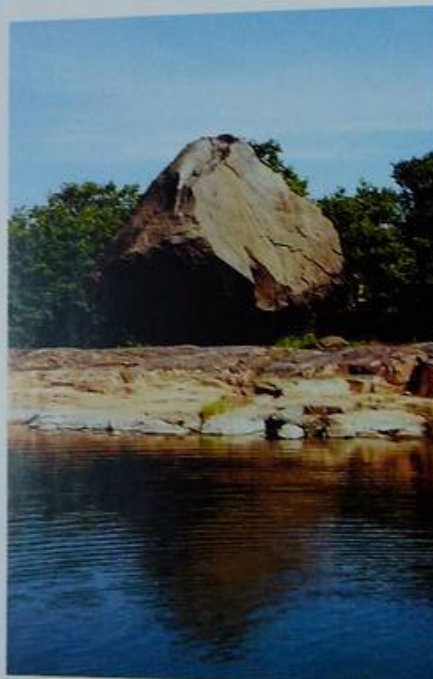
De som har varit här har berättat att de har varit här för att se hjärtan.

De som har varit här har berättat att de har varit här för att se hjärtan.

De som har varit här har berättat att de har varit här för att se hjärtan.

De som har varit här har berättat att de har varit här för att se hjärtan.

De som har varit här har berättat att de har varit här för att se hjärtan.

De forna smältvattens rinnarna har stora gropar i berg. Den här "jä" finns på Bänö i Föglön kommun. • sulamisveden virrat saattoivat muodot kuoppia kallioon. Tämä "hiiden Bänössä Föglön kunnassa.

Ibland stötte isen på ojämnheten i grunden, som fångade upp mar isens undre del. Ett av resultatet var långsmala moränryggar som vi ser. De kallas drumlin och är uppbyggda av sorterat bergmjöl.

Resande stenblock

Det var inte bara smågrus som drog iväg med. Den fick också jättelika stenblock. För trodde det var jättarna som hade kastat därför kallas de ibland jättkast.

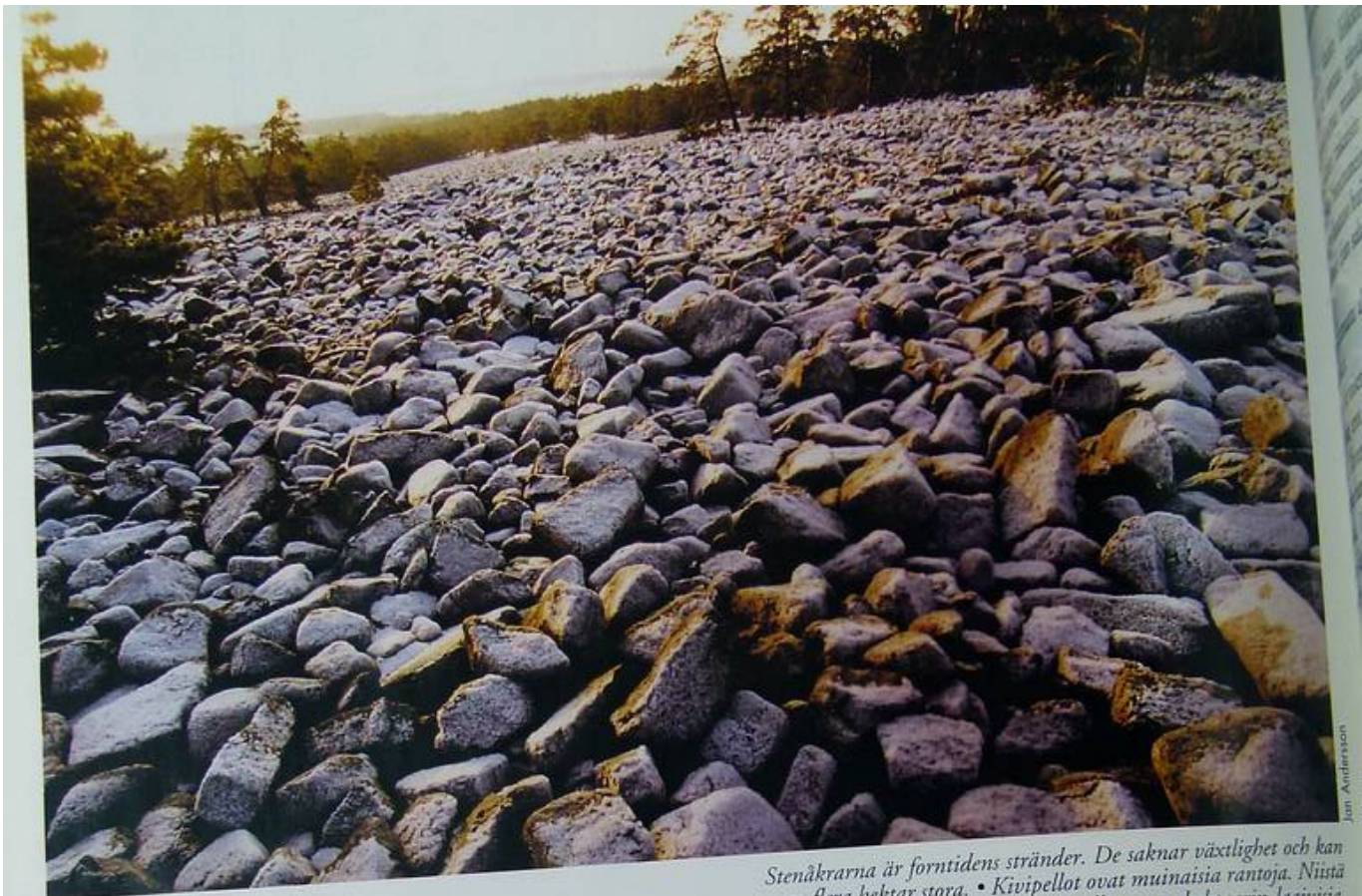
Infrusna i simmande isberg här flyttblocken bli långväga. Geologer på jakt efter flyttblock exempel hittat stenbumlingar av granit ända nere i Tyskland.

Berggrundens gåtor har alltid varit öppna för geologer till Åland. Veli Suominen är dr. och statsgeolog vid Geologiska institutet i Helsingfors.

Landisen fick fart på jättelika stenblock. Infrusna i simmande isberg kunde de här flyttblocken bli långväga resenärer. • Mannerjää pani liikkeelle valuvan isoja kivilohkareita. Kelluvan jäävuoren sisään jäätyneinä näistä siirto-lohkareista saattoi tulla pitkän matkan kulkijoita. • Das Gletschereis vermochte riesige Steinblöcke in Bewegung zu setzen. Eingefroren in Eisbergen wurden diese Steinblöcke über grosse Strecken transportiert. • The Continental Ice set giant boulders in motion. Frozen in floating icebergs, these erratic blocks sometimes travelled vast distances.

toppar upp ur havet som tre ensamma skär. Idag har Åland över 6.500 öar ovanför vattenytan.

Foto nr.: 8

Jan Andersson

Stenåkrarna är forntidens stränder. De saknar växtlighet och kan vara flera hektar stora. • Kivipellot ovat muinaisia rantoja. Niistä puuttuu kasvillisuus ja ne voivat olla usean hehtaarin laajuisia. • Die Steinäcker entsprechen den früheren Stränden. Sie haben keine Vegetation und können mehrere Hektaren gross sein. • Boulder fields are the shores of prehistoric times. Lacking vegetation, they sometimes extend over several hectares.

Stenarna i de äldre stenåkrarna ligger ibland i lager som är flera meter tjocka. • Vanhempien kivipeltojen kivet ovat toisinaan useita metrein paksuisina kerroksina. • Die Steinschichten der alten Steinäcker sind teilweise mehrere Meter dick. • Stones in the old boulder fields lie in layers which are sometimes several metres thick.

Foto nr.: 9

Här kan arkeologerna idag längs bergssluttningarna följa hur förhållandena ändrats under de 3.500 år som Långbergsöda under olika perioder varit bebott.

Det är en hel del som arkeologerna vet om livet på Åland för 6.000 år sedan, men minst lika mycket är fortfarande höljt i dunkel. Marken ruvar på sin hemlighet. Nu och då händer det i alla fall att nya detaljer grävs fram. De väcks ur sin tusenåriga vila i jorden och avslöjar ännu en pusselbit om våra förfäder.

Och att hitta en lerskärva från stenåldern ger ett hisnande perspektiv på livet.

"Det är fascinerande. Jag brukar alltid fundera på vem som höll den i sin hand före mig", säger antikvarie Marita Karlsson på museibyrån vid Ålands landskapsstyrelse.

Det lär hon knappast få veta. Det finns så många frågor som väntar på svar.

Foto nr.: 10

Nu återstod folkets röst. Vid Finlands rådgivande folkomröstning i oktober sade finländska folket ja till EU-medlemskap och bland ålänningarna var en knapp majoritet för. En dryg månad senare kom ett mer rungande ja från Åland vid landskapets egen folkomröstning.

Den 2 december avgjorde så slutligen lagtinget (Ålands "riksdag") frågan. Klockan 11.17 gick klubban i bordet och strax efter kunde de tre talmännen underskrifta ett brev till Finlands president och meddela att även Åland sagt ja till medlemskap.

EU-medlem

Och så kom Åland med i EU och fick egna representanter på plats i Bryssel.

Tack vare Ålandsprotokollet har öriket en speciell ställning i EU. Åland kan fortsätta att kräva åländsk hembygdsrätt (ett slags åländskt medborgarskap) av den som vill köpa mark, och minst fem års bosättning av den som vill driva näring samt liknande särbestämmelser för den som vill rösta och ställa upp i val. Åland deltar i EU:s inre marknad och ingår i tullunionen, men står däremot utanför skatteunionen.

Skatteundantaget ger Åland möjlighet att själv bestämma hur höga de indirekta skatterna ska vara. Det betyder bland annat fortsatt taxfree (skattefri försäljning) på passagerarfartyg till och från Åland även efter 1999, då taxfree-försäljningen upphör inom övriga EU. På så vis tryggas dagens täta färjtrafik, som har stor betydelse för öarna.

Den 1 januari 1995 blev Åland medlem i EU. • Tammikuun 1. päivä 1995 liittyi Åland EU:n jäsen. • Am 1. Januar 1995 wurde Åland Mitglied der EU. • On 1 January 1995 Åland became a member of the EU.

Ålands flagga är en av de symboler som ständigt påminner om den åländska autonomin. • Ahvenanmaan lippu on yksi symboleista, jotka alati muistuttavat autonomiasta. • Die åländische Flagge ist eines der Symbole, die ständig auf die åländische Autonomie aufmerksam machen. • The Åland flag, one of the symbols which are constant reminders of the islands' autonomy.

skulle ha samma g
ga EU.

Den här vårda
bäck sitter i sitt art
inte hur förhandl
sluta.

"Om skattegrän
tre år finns risken
bekväma systemet
tillbaka skatteun

Det vore olyckl
bäck:

"Här har vi ge
let fått en rad p
från EU:s regler
rättsliga ställning
ringsliv. Är inte
väga upp nackdel
sen?"

Peter Lindbäc
tigt. Senast 1999
stora fördelar av
kanske redan ti
komma överens
tefrågan.

"Då har vi c
näringsgrenar, s

för att ha en skattegräns runt hela öriket
blev det bara en gräns västerut.

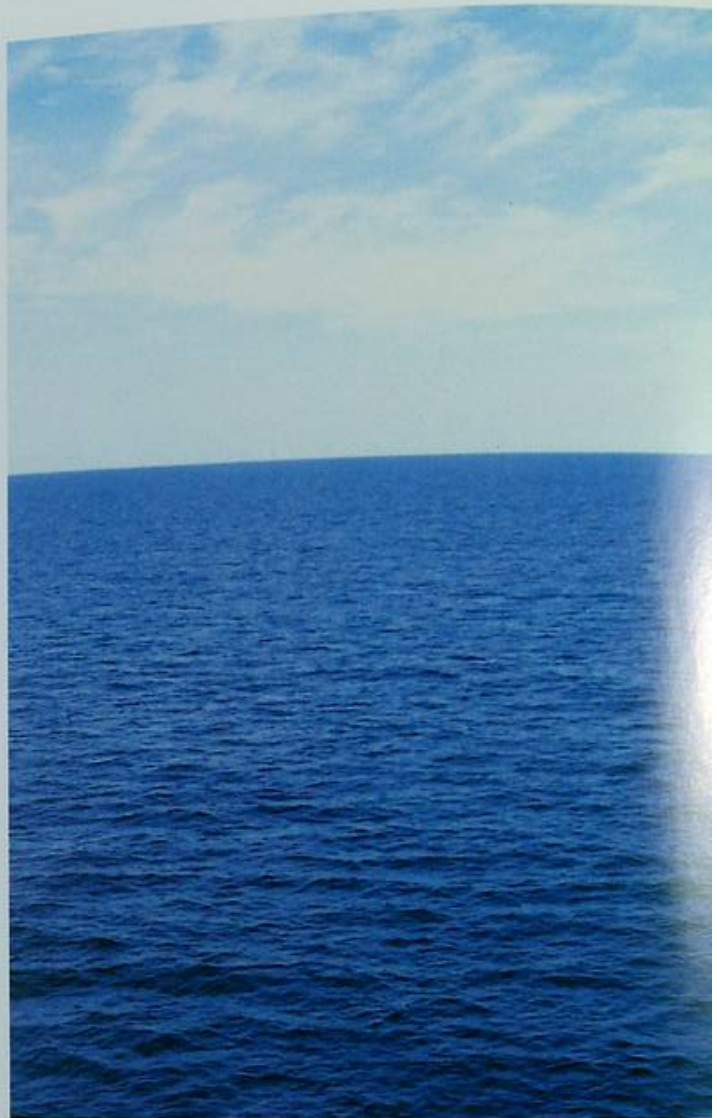

ja sai omat edustajansa paikan päälle Brysseliin.

Ahvenanmaan-pöytäkirjan ansiosta saarivaltakunnalla on erikoisasema EU:ssa. Ahvenanmaa voi edelleen vaatia Ahvenanmaan kotiseutu-oikeutta (eräänlaista Ahvenanmaan kansalaisuutta) henkilöltä, joka haluaa ostaa maata, ja vähintään viiden vuoden asumista, jos haluaa harjoittaa elinkeinoa sekä vastaavia erikoismääräyksiä, jos haluaa äänestää ja asettua ehdokkaaksi vaaleissa. Ahvenanmaa on mukana EU:n sisäisillä markkinoilla ja myös tulliliunissa, mutta on verounionin ulkopuolella.

Veropoikkeus antaa Ahvenanmaalle mahdollisuuden itse päättää epäsuorien verojen suuruudesta. Tämä merkitsee mm. että taxfree (veroton myynti) jatkuu Ahvenanmaalle poikkeavilla matkustaja-aluksilla myös vuoden 1999 jälkeen, jolloin taxfree-myynti lakkaa muualta EU:sta. Näin turvataan nykyinen saarille merkittävä tiheä lauttaliikenne.

Ahvenanmaa laski voivansa ottaa haltuunsa epäsuoran verotuksen ja aloittaa taxfreeen myös Ahvenanmaan ja Suomen välisessä liikenteessä.

Ålands brukar kallas "Fredens öar". 1856 fick landskapet sin internationella omräde, vilken gäller än idag. • Ahvenanmaata tavataan sanoa "R maakunta sai kansainvälisen asemansa demilitarisoituna alueena, mi päivänä. • Die Åland-Inseln werden auch die "Inseln des Friedens" genau seinen internationalen Status als entmilitarisiertes Gebiet, der heute noch g called the Islands of Peace. In 1856 Åland received its international statu which still applies today.

Vaikeuksia

Moni tuonti- ja vientiyrittäjä huokasi raskaasti. Uusi veroraja muihin EU-maihin johti vaikeuksiin rajarutiineissa.

Tästä seurasi uusia neuvotteluja EU:n kanssa. Ahvenanmaa/Suomi yrittää siirtää veropoiikkeusta muutaman vuoden. Tällä aikaa ei olisi mitään verorajaa ja Ahvenanmaalla olisi samat rajarutiinit kuin muualla EU:lla.

"Olemme Ahvenanmaalla saaneet jatkettua EU:n sääntöjä meidän kanssamme ja suojamäämme. Eikö se maan verorajan alalla aikavälillä. Ahvenanmaa saa

Foto nr.: 12

Tre av fjärlens fyra utvecklingsstadien: Larven kryper på bladet, den fäster bakdelen vid ett stadigt underlag, förpuppar sig, kryper ur puppan och pumpar vätska ut i vingarna. Slutligen torkar fjärlen, här en nässeljäril (*Aglaia urticae*), sina vingar. • Kolme perhosen neljästä kehitysvaiheesta: Toukka ryömii lehdellä, se kiinnittyy takapäästään tukevaan alustaan, koteloituu, ryömii ulos kotelosta ja pumpkaa nestettä siipiin. Lopuksi perhonen, tässä nokkosperhonen (*Aglaia urticae*), kuivattaa siipensä. • Drei der vier Entwicklungsstadien des Schmetterlings: Die Raupe kriecht auf einem Blatt, sie heftet den Hinterteil an eine feste Unterlage, puppt sich ein, kriecht aus der Puppe und pumpt Flüssigkeit in die Flügel. Schliesslich trocknet der Schmetterling, hier ein Nesselfalter, seine Flügel. • Three of the butterfly's four stages of development: A caterpillar crawling on a leaf, attaching its hind part to a firm support, changing into a chrysalis, crawling out of its cocoon and pumping fluid into its wings. Finally we see this butterfly, a Small Tortoiseshell, drying its wings.

Foto nr.: 13

En ateljé i Helsingfors arbetar med att återställa madonnan. Till att börja med har hon fått ett provisoriskt huvud av målad gips, men när restaureringen är klar ska gipskopian vara ersatt av ett huvud av trä. Samtidigt med restaureringen av madonnan planeras en större restaurering av kyrkan.

Kors av kalksten

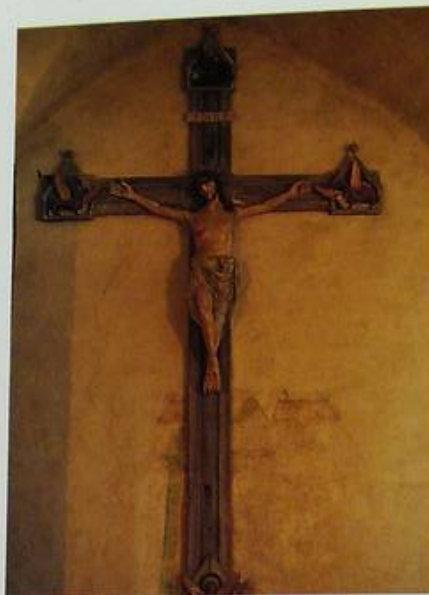
Längst fram i kyrkan, vid pelaren närmast altaret, finns ett kalkstenskors som är inflyttat från kyrkogården. Det här är ett minst sagt omdebatterat kors. Professor Matts Dreijer på Åland har tolkat runinskriften på korsets övre sida som "Wenni E". Det skulle betyda ärkebiskop Wenni, eller Unni som han också kallas, av Hamburg-Bremen. Enligt berättelser från tiden dog han under en missionsresa i Ansgars fotspår år 936. Han begravdes i staden Birka, medan huvudet sändes till Bremen.

Enligt Matts Dreijers teori innebär det att korset är rest över ärkebiskop Wenni, att biskopen begravdes på Åland och att det var här i öriket som Ansgars Birka låg - det vill säga den plats dit missionären Ansgar kom år 829 för att predika kristendomen.

Dreijer har i åtskilliga debattartiklar och skrifter fört fram olika bevis för sin teori. Runolog Ivar Lindquist från Sverige har också tytt inristningen på korset som Den gudsmannen Wenni, vilket även står angivet på en handskriften skylt vid korset i kyrkan. Men experterna är långt ifrån eniga om att Birka verkligen låg på Åland. Den traditionella historieskrivningen hävdar att Birka låg på Björkö i Mälaren, Sverige.

Nutiden når hit

Sunds kyrka rymmer inte bara omdebatterade runinskriftningar och medeltida kyrkokonst. Även nutiden har nått

Triumfkrucifixet i Sunds kyrka. • Voitto-kerusifiksi Sundin kirkossa. • Das Triumphkreuz in der Kirche von Sund. • The holy rood in Sund Church.

I mars 1988 blev hon prästvigd i Borgå domkyrka. Efter årtal av hårt motstånd fick hon och de andra kvinnliga teologerna då bekräftelse på att vägen till prästämbetet låg öppen även för dem.

Den dagen glömmar inte Juanita Fagerholm-Urch:

"Det var som en befrielse. I tio år hade jag jobbat som lektor, men det kändes halvt. Jag hade så länge känt att jag bar på en kallelse och vilja att bli präst."

1992 blev hon ordinarie kyrkoherde i Sund-Vårdö församling. Hon efterträdde en kyrkoherde som var motståndare till kvinnliga präster och tidigare hade förbjudit henne att predika i Sunds kyrka.

"Debatten om kvinnliga präster var många gånger jobbig, men till all lycka glömmar man det sen. Jag har fått vara mig själv", säger Juanita, som nyligen även utsetts till kontraktsprost för Ålands prosteri.

Hon sitter i en av kyrkbänkarna och låter blicken vila på ljusen som brinner framme vid altaret.

"Miljön här i kyrkan blir kärare för var dag som går. Jag upplever så starkt hur värdefull och oersättlig den är, och samtidigt så helande."

Det omdebatterade kalkstenskorset i Sunds kyrka. • Kiistely kalkkiviristi Sundin kirkossa. • Das umdiskutierte Kalksteinkreuz in der Kirche von Sund. • The controversial Sund church.

kyrkoherde i Finströmming. Hon kan på när kvinnligt och manligt s

"Det finns en skillnad. Kvinnor vågar ofta på medan män vill låta lära sagt att han lärt sig av behöver låta så inveckla

Närvaron är viktig. Hon vill inte stå i predikalen utan mer förmedla gå in i i bibelbilderna:

"Det är inte ett pake ska förmedlas utan en u

St. Göran

Vi lämnar Sunds kyrka vi kom in, via det väldiga ovanför våra huvuden s ran upp som en spets.

Några hundra år efter ka kom till byggdes G kyrka. Den är helgad åt ri patron St. Göran och u gen i mitten av 1400-ta

Det här senmedeltid norra Åland skiljer sig yttre från Sunds kyrka saknar torn. Kyrkklo istället i en trästapel br

De flesta kyrkor bär p ser om hur byggnaden i

Foto nr.: 14

ja kirjoituksissa esittänyt teorialleen erilaisia todisteita. Ruotsalainen riimukirjoituksen tuntija Ivar Lindquist on myös tulkinnut ristissä olevan kirjoituksen Jumalanmies Wenniksi, mikä myös lukee kirkossa ristin vieressä olevassa käsinkirjoitetussa kilvessä. Mutta asian-tuntijat eivät ole läheskään yksimielisiä siitä, että Birka olisi ollut Ahvenanmaalla. Perinteinen historiankirjoitus korostaa Birkan olleen Ruotsissa, Mälärin saarella Björkössä.

Nyky aika yltää tänne

Sundin kirkko sisältää muutakin kuin kiisteltäviä riimukirjoituksia ja keskiaikaista kirkkotaidetta. Tänne yltää myös nykyaika.

Sundin kirkossa toimii yksi Ahvenanmaan ja Suomen ensimmäisistä naispapeista, kirkkoherra Juanita Fagerholm-Urch.

Maaliskuussa 1988 hänet vihittiin papiksi Porvoon tuomiokirkossa. Vuosikautia kestäneen kovan vastustuksen jälkeen hän ja muut naispuoliset teologit saivat tuolloin vahvistuksen sille, että tie papin virkaan oli avoinna myös heille.

Sitä päivää Juanita Fagerholm-Urch ei unohda:

"Se tuntui vapautukselta. Olin työskennellyt kymmenen vuotta lehtorina, mutta se tuntui puolinaiselta. Olin niin kauan tuntenut kutsumuksen ja halun tulla papiksi."

1992 hänestä tuli Sundin ja Vårdön seurakunnan vakinaisen kirkkoherra. Hänen edeltäjänään ollut kirkkoherra vastusti naispappeutta ja oli aikaisemmin kieltänyt häntä saarnaamasta Sundin kirkossa.

"Kiistely naispappeudesta oli monta kertaa raskasta, mutta kaikaksi onneksi se unohtuu sitten. Olen saanut olla oma itseni", sanoo Juanita, joka äskettäin on myös valittu Ahvenanmaan seurakun-

En av altartavlorna i Geta kyrka. • Yksi Getan kirkon alttaritauluista. • Eines der Kirche von Geta. • One of the altar-pieces in Geta church.

"Miljöö täällä kirkossa tulee joka päivä rakkaammaksi. Koen hyvin vahvana sen arvokkuuden ja korvaamattomuuden ja samalla sen parantavan voiman."

Saarnoissaan hän haluaa välittää toivoa ja anteeksiantoa ja ajatuksen, että ihmiset hyväksyvät ja heitä rakastetaan sellaisina kuin he ovat.

Juanita on naimisissa Michael Urchin, Finströmin-Getan seurakunnan kirkkoherran kanssa. Hän voi läheltä verrata naisellista ja miehistä tapaa saarnata.

"Ilmaisutavassa on eroa. Naiset uskaltavat useinkin saarnata yksinkertaisemmin, kun miehet haluavat kuulostaa oppineensa minulta, että saarnan ei tarvitse kuulostaa niin monimutkaiselta."

Juanitan mielestä läsnäolo on tärkeää. Hän ei halua seistä saarnastuolissa puhutta pitämässä vaan enemmänkin välittämässä ajatuksiaan tunkeutuen raamatunkuvien sisään:

"Välitettävänäimme ei ole tietopakettia vaan elämys."

la kohoaa torninhuippu kohti taivasta.

Muutamia vuosia Sundin jälkeen rakennettiin Geta kirkko. Se on pyhitys- ja suojeluspyhimykselle Pyhälle ja se rakennettiin luultavasti puolivälissä.

Tämä myöhäiskeskiaikainen pohjoisella Ahvenanmaalla komuodoltaan Sundin kirkon tapulissa. Tässä ei ole tornia. riippuvat kirkon vieressä c

Useimpien kirkkojen yhtä lailla tarinoita rakennusvaiheista. Getassa kerrotaan härkää asetettiin vetämään mattua kelkkaa. Härät siinä mielinne mielivät ja siihen, mitä tyisivät, kirkko rakennettua sena oli St. Göranin kirkon sijaitsee keskellä kylää.

Kerrotaan myös, että Getan kirkon rakennettiin ennen tämän kirkon rakennusta.

Foto nr.: 15

Det sägs att det var Olof den helige som kristnade Åland. Olof seglade ikapp med sin hedniska bror. Olof och hans båt Oxen vann kappseglingen. • Olavi Pyhän sanotaan käännettäneen Ahvenanmaan kristinuskoon. Olavi purjehti kilpaa pakanallisen veljensä kanssa. Olavi Oxen-veneineen voitti kilvan. • Laut Legende missionierte St. Olof die Åland-Inseln. Olof wettsegelte gegen seinen heidnischen Bruder. Olof gewann mit seinem Schiff Oxen. • St. Olof is said to have brought Christianity to Åland. He sailed in a race against his pagan brother, and Olof and his boat Oxen won.

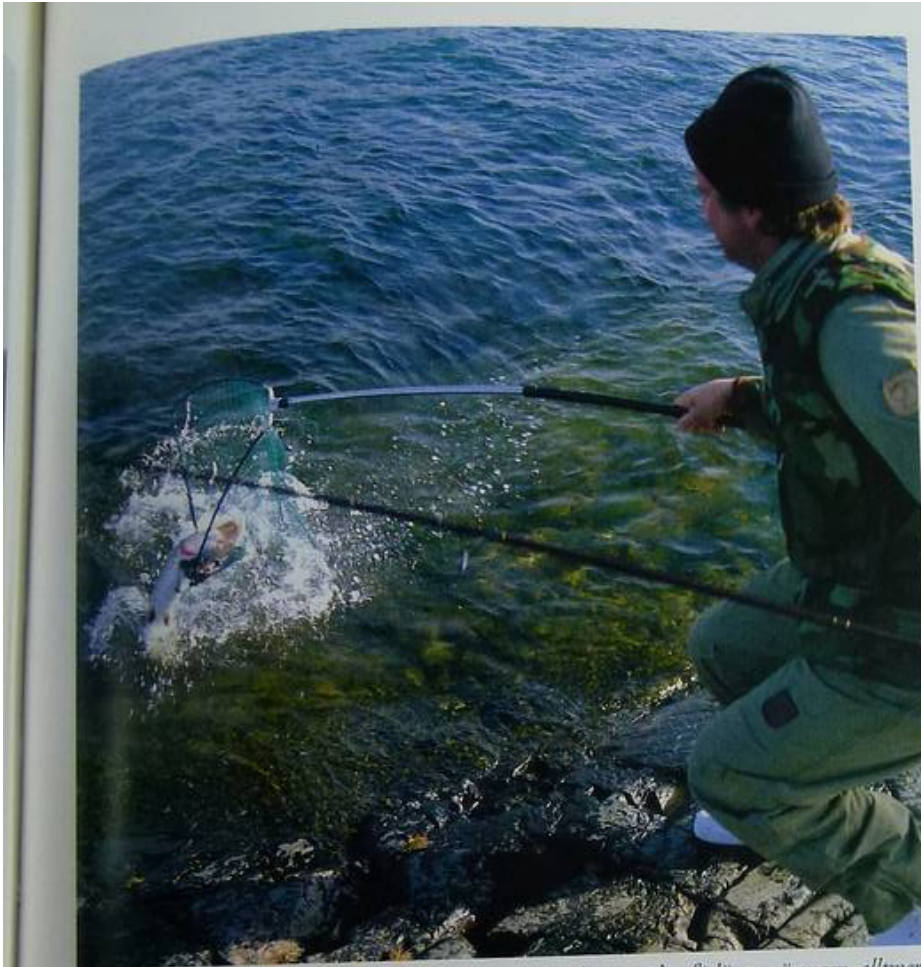
Helgonet St Olof har lämnat flera spår på Åland. Här en St Olofsköld i Jomala kyrka. • Olavi-pyhimys on jättänyt paljon jälkeä Ahvenanmaalle. Tässä Pyhän Olavin kilpi Jomalan kirkossa. • St. Olof hinterließ mehrere Spuren auf den Åland-Inseln. Hier ein St. Olof Schild in der Kirche.

Foto nr.: 16

Foto nr.: 17

Sportfiskare med napp! • Urheilukalastajalle nappaa! • Sportangler im Glück! • This angler has got a bite!

Sportfiske är en av de aktiviteter som turistbranschen hoppas ska förlänga säsongen alltmer i framtiden. • Urheilukalastus on yksi niistä aktiviteetteja, joiden matkailuala toivoo tulevaisuudessa pidentävän sesonkia. • Die Tourismusbranche erhofft sich vom Sportangeln eine Verlängerung der Saison. • Fishing is one of the activities which the tourist industry hopes will prolong the season more and more in the future.

Kalastaja voi istua veneessään kuusi-seitsemän tuntia jonain päivänä ja vähintään yhtä monta seuraavana näkemättä vilaustakaan edes kalan evästä. Mutta sitten kolmannen päivän lopulla hän saa kiiltelevän taimenen koukkuunsa. Huono kalaonni on kuin poispyyhkäisty ja voitonriemuisena hän nousee maihin: "Minä voitin, olin kalaa viisampi!"

Tässä urheilussa pienet menestykset riittävät tekemään urheilukalastajasta onnellisen. Tämä ominaisuus on yhteinen golfinpelaajan kanssa.

Suloinen hetki

Golfarilla voi olla radalla rasittava päivä. Mikään ei oikein onnistu ja mielestään hän kulkee enimmäkseen palloa etsimässä ruffista. Mutta sitten kentän päässä hän saa kaksi ihanaa lyöntiä istumaan. Pallo sinkoaa matkaan, se ei tun-

Urheilukalastuksen tavoin golf on toimintaa, joka pidentää matkailusezonkia. Ahvenanmaalla on kaksi golfkenttää, toinen Sundissä ja toinen Eckerössä.

Suurin ja vanhin on Kastelholman golfrata Sundissä, jossa voi pelata toukokuusta lokakuun puoliväliin, joiinkin vuosina vielä kauemmin. Golfkenttä leviää kumpuilevaan kulttuurimaastoon ja historiallista vaikutelmaa vahvistaa aivan vieressä sijaitseva Kastelholman linna, jolla on perinteitä keskiajalta asti. Monien mielestä tämä on Pohjolan luonnonkaunein golfkenttä.

Mielenkiinto golfin pelaamista kohtaan onkin kasvanut Ahvenanmaalla suuresti.

Ensimmäiset yhdeksän reikää valmistuivat 1983, viisi vuotta myöhemmin kenttä sai 18 reikää ja 1993 golfinpelaajat saattoivat pelata 27 reiällä.

Samassa tahdissa kuin golfkenttää kasvanut, on myös Ahvenanmaan golferien jäsenmäärä lisääntynyt, samoin vierailuvien pelaajien määrä. Räjähdysmäinen kasvu tapahtui 1990-luvun lopussa. 1989 oli päiväkävijöiden määrä 5.000. 1994 golfjohto saavutti 18.500 päiväkävijää.

Golfarit ovat tärkeä ryhmä saarissa, koska näiden matkailijoiden liikevaihtoa henkeä kohti on suurin. Vuonna 1994 Ahvenanmaalla golfuristien liikevaihto oli 20 miljoonaa markkaa. Yhden uuden reian myötä voi tuo luku nousta 30 miljoonaan.

Foto nr.: 18

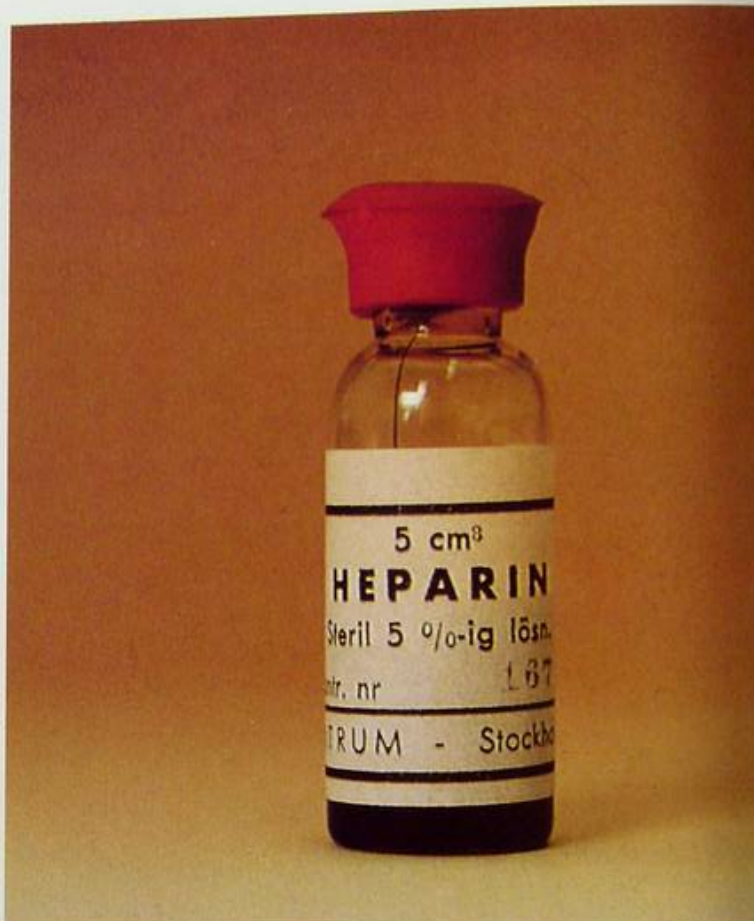
aktiviteter, eftersom redan ett litet sår kan vara livsfarligt.

"Tack vare forskningen har tillvaron ändå blivit lättare för blödarsjuka. Förr var de helt invaliderade. Men naturligtvis är det än idag svårt att lära sig leva med eländet", säger Dag Nyman.

Han är involverad i skötseln av de blödarsjuka patienterna på Åland.

Behandlingen varierar. En del behöver ingen behandling alls, andra måste få blod som innehåller de ämnen som patienten saknar i sitt eget blod.

Läkarna hoppas att det ska bli ännu lite lättare för de blödarsjuka i framtiden. Nu försöker forskarna ta fram von Willebrand-faktorn på kemisk väg i industrier. Om det lyckas minskar risken för blodburen virussmitta och patienterna kan också lättare få tag på det livsviktiga ämnet.

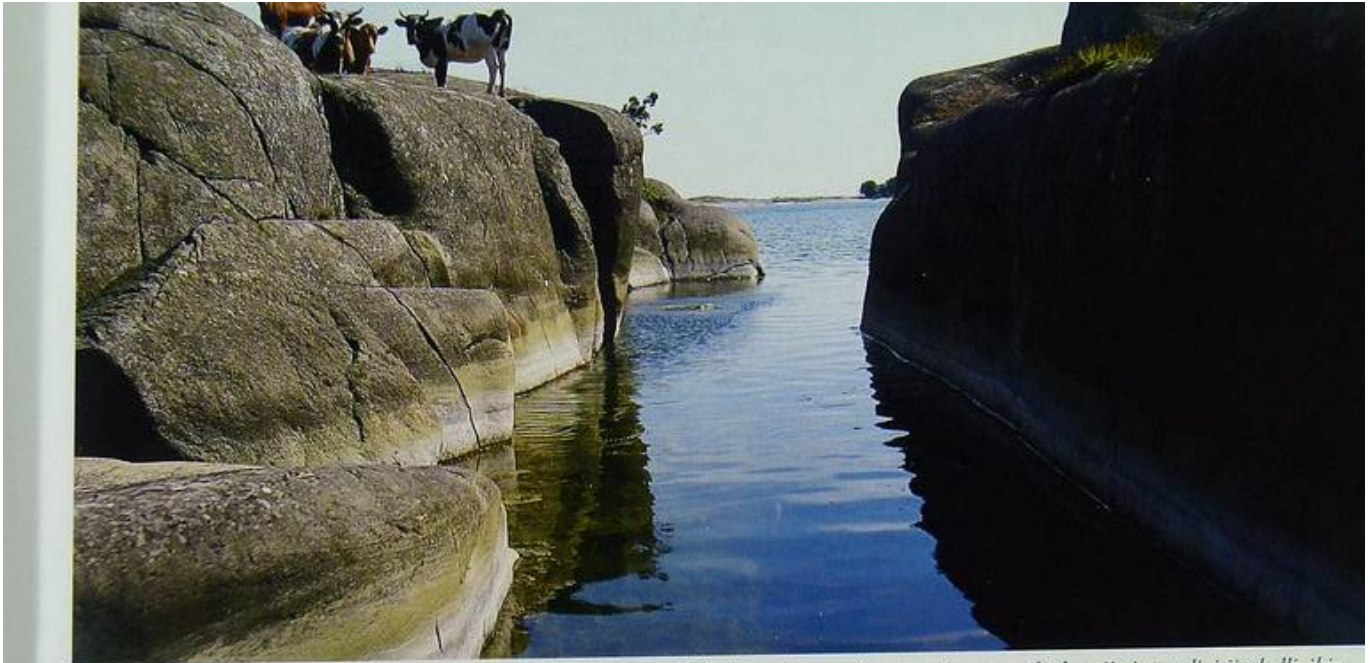
Erik Jorpes utvecklade en metod som renade heparin. Bilden visar den flaska levererades i. • Erik Jorpes kehitti menetelmän hepariinin puhdistamiseksi. Kuva hepariini toimitettiin. • Erik Jorpes entwickelte eine Methode um das Heparin zu. Bild zeigt die Flasche, in welcher das Heparin geliefert wurde. • Erik Jorpes developed purify heparin. Here we see the bottle in which heparin was supplied.

Älänningen Erik Jorpes renade heparinet så att det gick att använda vid vård av sjuka. • Ahvenanmaalainen Erik Jorpes puhdisti hepariinin niin, että sitä voitiin käyttää

Heparinet har vidareutvecklats, heter Fragmin. • Hepariinia on kehitetty edelleen, se on nimeltään Fragmin. • Heparin wurde weiterentwickelt, davon ist das Fragmin. • Heparin further developed. Fragmin is a

Skärgårdens natur är omväxlande. De kala klipporna finns i fantasifulla formationer. • Saariston luonto vaihtelee niityistä paljaisiin kallioihin. • Die Natur in den Schären ist abwechslungsreich. Die kahlen Klippen präsentieren sich in fantasievollen Formationen. • Nature in the archipelago is rich in variety. Fantastic bare cliff formations exist.

Naturen - vår livskraft och glädjekälla

lands natur är fantastisk. Vi värnar om den och kapslar in vårt ursprung då de yttre betingelserna med miljöförstöring och förändrade levnadsmönster hotar att utplåna och ödelägga.

Vi skapar naturreservat och får lite andrum, tidsfrist. Ett naturrum, en manifestation och samtidigt en modell på hur det en gång var, att efterfölja och rätta sig efter. Vi berättar för framtiden. Ger exempel.

Idö naturreservat ute i havsbandet söder om Kökar ger hisnande upplevelser. Som till en fyllig trädgård bjuds du in. Till öppna marker, ljus och skir grönska, en vidunderlig blomsterprakt i lövängens rika flora.

En växtlighet så mustig samtidigt som
du i bjärt kontrast intill dig har ytter-
skärgårdens kala och ödsliga skönhet.
Mitt i havet som famnar allt.

År 1989 beslöt Ålands landskapsstyrelse att göra cirka en tredjedel, 20 hektar, av Idö till naturskyddsområde. Idö ingår också i ett tre år långt EU-projekt som får medel ur EU:s egen naturvårdsfond "Life-fond". Målsättningen är att återställa och utöka kulturmärksområdet där det förr var bete och ängsmark.

En gång bedrev kökarborna stul skottsbruk på Idö för att få foder djuren. Man högg ner träden i ma nivå istället för att, som i lövängsbr "hamla" grenarna högre upp. "Ham är ett gammalt uttryck för den speci toppkvistningen.

Idö ligger en bit ut från fasta Koll
Det var långt att forsla hem de skörd
grenarna. Man kan tänka sig att det
mest rationellt att idka stubbskottsbr
för att kunna ta med sig så mycket s
möjligt på en gång.

Låt inte alen ta över

Med tiden och ett förändrat livsmör tog alen och sedan hallonsnåren. Det har krävts stora portioner flit och tålmod för Ålands landskapsstyrels miljövårdsbyrå som nu har återskapat en fantastisk lund som delvis sköts

Foto nr.: 20

blomma för nya generationer, illustrera

"I folkmedicinen har gullriveroten använts som lugnande och sömngivande medel och även som bot mot värk och svindel"

vår kulturhistoria genom sin nära samhörighet med människan genom ärtusendena.

Något att tänka på då "plockfingrarna" blir för ivriga. En bukett som du måste omfamna med båda händer är för stor! Minns, att den avskurna blomman i vasen snart krymper samman och förlorar sin elegans.

Lavarna draperar skogen i sagans kläder

Ålands landskapsblomma påminner om att de vilda växterna med sin artrikedom

kens äldsta växter till nytt liv med en sällsam skönhet. Lavarna som långa tider har givit vidare några av de bästa färgämnen till människans bonader lyser nu på egen hand som en festlig väv.

Gulvit renlav bäddar mjukt över hällarna. Bägerlav dukar upp med sina tenngråa bägare och stop. Det glöder starkt i naturen som klär sig i höstdräkt.

Saffranslav, luddlav, sipperlav, gyttelav, fnaslav och trattlav. Fantasifulla namn på kryptogamer som för tanken vidare till sagornas värld.

Växter utan blommor med ständare och pistiller kallas kryptogamer och även sporväxter eftersom de förökar sig med mikroskopiskt små sporer.

Lavarna är så snillrikt uppbyggda. De är dubbelorganismer bestående av svampar och alger som lever i ett kompanjonskap, i symbios. De bildar en självförsörjande enhet och luftens fuktighet och damm är tillräcklig näring.

Lavarna skvallrar om miljön

Men detta samliv är bräckligt och mottagligt för störningar utifrån. Lavarna är

grund av miljöpåverkan.

"På Åland finns flera fina bestånd av den storbladiga lunglaven som växer på vissa lövträd. Då markerna sluter sig och växer igen försvinner ljuset som lunglaven behöver för sin existens. Miljöförstörelsen gör också sitt. Svaveldioxid blandas med vatten och det bildas en svavelsyrighet som de flesta lavar är mycket känsliga för", förklarar Henrik Bruun.

I Finland finns det drygt 1 000 registrerade arter av lavar. Men mångfalden är i högsta grad hotad. De sura regnen och likaså att biotoper växer igen är bekymmersamt.

"Det går inte längre kor på bete i skogen lika mycket. Älggräs och nässla tar över både marken och ljuset som lavarna behöver för att utvecklas", förklarar Henrik Bruun.

Lavarna är en viktig del av naturens mångfald. De växer ofta på utsatta platser, på bark, sten och jord. De öppnar dörren till en helt ny värld i växtriket och många arter är i denna dag dessutom ännu oupptäckta.

Foto nr.: 21

Jäkälät ovat monia... selittää.

Suomessa on runsaat 1000 rekisteröityä jäkälälajia, joista suurta osaa uhkaa häviäminen. Happosade ja biotooppien kasvaminen umpeen on huolestuttavaa.

"Karjaa ei enää laidunnetta metsässä niin paljon kuin aikaisemmin. Mesiangervo ja nokkonen valtaavat maan ja peittävät valon jäkäliltä, jotka kehittyäkseen tarvitsevat niin tilaa kuin valoakin", Henrik Bruun selittää.

Jäkälät ovat tärkeä osa luonnon rikkautta. Ne kasvavat usein kulutus- alttiilla paikoilla, kuten puiden rungoilla, kivillä ja maassa. Ne avaavat oven

vaaroilta.

Sanotaan, että myös ihminen on turvautunut jäkälään ravinnon vähentymässä. Lisäksi jäkälillä on värjätty kankaita. Nykyään ei jäkälää enää käytetä värjäämiseen, koska se kuluttaa jäkäläkantaa.

"On paras olla varovainen, koska tietyt lajit lisääntyvät hitaasti. Onneksi jäkälälajien runsaus ja niiden kauneus ovat lisänneet kiinnostusta kasvia kohtaan", Henrik Bruun sanoo.

Yleinen sormikarve ja haavankeltajakälä kestävät epätavallisen hyvin ympäristösaasteita. Ulkosaariston sileillä

Meri on saanut tarpeekseen

Jäkälää uhkaavat ympäristövaikutukset eivät siis tule ainoastaan ilmasta, vaan myös merestä vesiekosysteemin liian lannoittumisen ja runsaan levälisääntymisen takia.

Miten me selviämme ilman toimivaa, tervettä merta, joka ylläpitää elämää? Merta, joka on ikuisen kaipuamme kohde, ja runoilijoiden, kirjailijoiden, lauluntekijöiden ja maalareiden loppumaton inspiraation lähde.

Sanonta "ahvenanmaalaiset kaipaavat aina merelle ja palaavat aina meren äärelle" pitää epäilemättä paikkansa.

Den gula väggslaven, "havets guld", dekorerar ofta ytterskärgårdens klippor. • Haavankeltajakälä, "meren kulta", koristaa usein ulkosaariston kallioita. • Die gelbe Mauerflechte "Gold des Meeres" ziert oft die Klippen in den äußeren Schären. • The Common Orange Lichen, "gold of the sea", often adorns the cliffs of the outer archipelago.

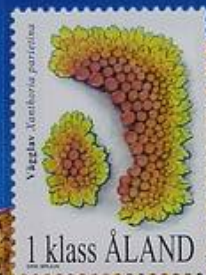

Foto nr.: 22

Um sie. Dies in einer Zeit, wo äußere Umstände mit Umweltverschmutzung und veränderten Lebensgewohnheiten unseren Ursprung zu zerstören bedrohen.

Wir bilden Naturschutzgebiete, um uns ein wenig Atem zu verschaffen. Das Naturschutzgebiet Idö, eine Insel südlich von Kökar, gibt uns unvergeßliche Eindrücke. Man fühlt sich wie in einem paradiesischen Garten. Eine offene Landschaft in einem zarten Grünton mit einer herrlichen Blumenpracht und einer reichen Wiesenflora.

Erlen dürfen nicht Überhand nehmen

Bedingt durch veränderte Lebensbedingungen, begannen Erlen und Himbeersträucher, immer mehr das Landschaftsbild zu prägen. Es brauchte enorme Einsätze vom Umweltbüro der äländischen Regierung, um ein fantastisches Wäldchen wieder aufstehen zu lassen.

Der Berater in Naturschutzfragen, Jörgen Eriksson, trägt die Verantwortung für Idö und ist mit der Entwicklung zufrieden.

“Es ist schon ein ganz besonderes Gefühl, mitten in der kahlen Schärenlandschaft auf einen Laubwald zu stoßen”.

“Heute weiden Kühe auf Idö. Die Landwirtschaftspolitik der EU macht es allerdings nicht einfach für Bauern, die Weidetiere halten möchten. Ohne Tiere wächst aber wieder alles zu und der Artenreichtum verschwindet”, erklärt er.

Aber das Schlüsselblümchen hat eine besondere Stellung

Schlüsselblümchen wachsen wohl auf Idö? Ja, sicherlich, sehr reichlich sogar. Das Schlüsselblümchen hat einen eigenen Überlebensschutz eingebaut. Die äländische Nationalblume enthält Saponin, welches bewirkt, daß Weidetiere die Blume meiden. Eine Wiese, ein sonniger Tag im Mai und Schlüsselblümchen, die einen richtigen Teppich bilden, da verstehen wir die Idee, sogenannte Landschaftsblumen zu ernennen. Es handelt sich um eine Mahnung, daß jede Art einen wichtigen Teil im Umweltspektrum ausmacht. Verschwindet eine Art, so hinterläßt sie eine Lücke, die nicht mehr gefüllt werden kann.

Das Schlüsselblümchen soll auch künftige Generationen erfreuen und als Symbol für unsere jahrtausendalte Kulturgeschichte dienen.

Ein Wort noch an die eifrigen Blumenpflücker. Ein Strauß, den man mit beiden Händen halten muß, ist zu groß geraten! Man sollte nicht vergessen, daß die Blumen in der Vase sehr schnell verwelken und ihre Eleganz verlieren.

Flechten geben dem Wald etwas Märchenhaftes

Die äländische Landschaftsblume erinnert uns daran, daß die wildwachsenden Pflanzen mit ihrem Artenreichtum einen wichtigen Teil für die Wissenschaft beitragen, aber auch rein ästhetisch eine Bereicherung für uns alle sind.

Aussichten haben, im feuchten Klima auf Idö auch weiterhin zu gedeihen. Die Flechte *Hypogymnia physodes* dominiert dort.

Die grauweiße Flechte (*Caldonia fimbriata*) bedeckt die Klippen mit einem weichen Teppich. Es scheint, als wolle die Flechte mit ihren zinngrauen Bechern zu Tische bitten. Die Natur glüht geradezu, wenn sie sich im Herbstkleid präsentiert.

Die Flechten sind äußerst genial aufgebaut. Es handelt sich um Doppelorganismen, die sich aus Pilzen und Algen zusammensetzen und in Symbiose zueinander leben. Sie bilden eine selbst-

versorgende Einheit, der Feuchtigkeit und Staubpartikel als Nahrung reichen.

Flechten geben Aufschluss über die Umwelt

Dieses Zusammenleben ist allerdings für Störungen von Außen sehr empfindlich. Flechten reagieren besonders empfindlich auf Luftverschmutzung und werden deswegen sogar als Indikatoren für verschmutzte Luft angewendet.

Professor Henrik Bruun von der Universität in Turku erzählt, daß heute vor allem die sogenannte Lungenflechte wegen der zunehmenden Umweltverschmutzung, von der Ausrottung bedroht ist.

“Auf Åland gibt es mehrere schöne Bestände der großblättrigen Lungenflechte, die auf bestimmten Laubbäumen vorkommt. Sobald die Bodenvegetation verwildert und alle zuwächst, so verschwindet das für die Lungenflechte lebensnotwendige Licht. Die Umweltverschmutzung trägt natürlich auch ihr dazu bei. Schwefeldioxid vermischt sich mit Wasser und bildet Schwefelsäure, die den meisten Flechten gar nicht bekommt”, erklärt Henrik Bruun.

Die Flechten sind ein wichtiger Teil in der Vielfalt der Natur. Reichlich im Meer vorkommende Algen können die Flechten, die auf den Klippen, nahe der Wasserlinie, vorkommen, überdecken.

Das Meer hat genug

Die schädlichen Umwelteinflüsse, die die Flechten ausrotten bedrohen, kommen also nicht nur aus der Luft, sondern auch vom Meer. Es handelt sich dabei vor allem um das Phänomen der Überdüngung und dem damit verbundenen Algenwachstum.

Es braucht gemeinsame Anstrengungen, um das Problem unter Kontrolle zu kriegen. Beim Projekt “1998 International Year of the Ocean”, IYO, handelte es sich um eine Initiative der Vereinten Nationen. Es richtete sich sowohl an die Regierungen als auch an jeden einzelnen Erdbewohner.

Das Meer ist gleichbedeutend mit unserer Existenz. Schließlich wollen wir alle unseren Kindern einmal ein intaktes Meer vermachen.

MARIEHAMN
MAJ 1998
FÖRSTA DAGEN

Foto nr.: 23

utformar i hög grad sitt eget program", berättar Marja. Scoutkunskapen, både det som konkret handlar om att slå knopar, laga mat i skogen, segla och tillverka vindsydd liksom reglerna om att visa hänsyn, vara hjälpsam, möta svårigheter med gott humör och känna ansvar, blir till kunskap som är bra att ha hela livet.

"Scouting ger värdefull insikt om natur och miljö, ledarskaps- och organisationsförmåga, människokännedom och självförtroende", förklarar Marja som via sina scoutår ändå främst av allt värdesätter kontakter och vänner inom rörelsen.

Musiken banar nya vägar

Fredrik Juslin från Mariehamn har gått en annan väg fram till en självsäkerhet

den och i alla sammanhang är hans mål att vara sann mot sig själv, att för egen del välja det som känns rätt med så lite kommersiell påverkan som möjligt.

Han var 21 år då han började som diskjockey. "Jag lärde jag mig att avläsa publiken, vågade pröva nya grepp och noterade gensvar. Fortfarande vill jag kittla publikens känsla av igenkännande. Jag vet vad som inte är tillåtet, vilken musik som gör att energin går ur och jag ligger nära den gränsen i mitt skivval", säger han.

Han tycker inte att det finns energi i den kommersiella musiken som främst riktar sig till den yngre målgruppen. Det är musik som föds snabbt och dör snabbt. Men bra musik behöver inte heller alltid ha ett budskap.

som också avspeglar sig i

"Den andliga dimensionen finns också hitta i dagens musik. Glättiga popen kommer ur av splittring fram liksom och svartsjuka."

Fredrik ser framför sig ter, en ny marknad för mänheten med hjälp av informationsteknik som in kan ladda ner musik från egen dator.

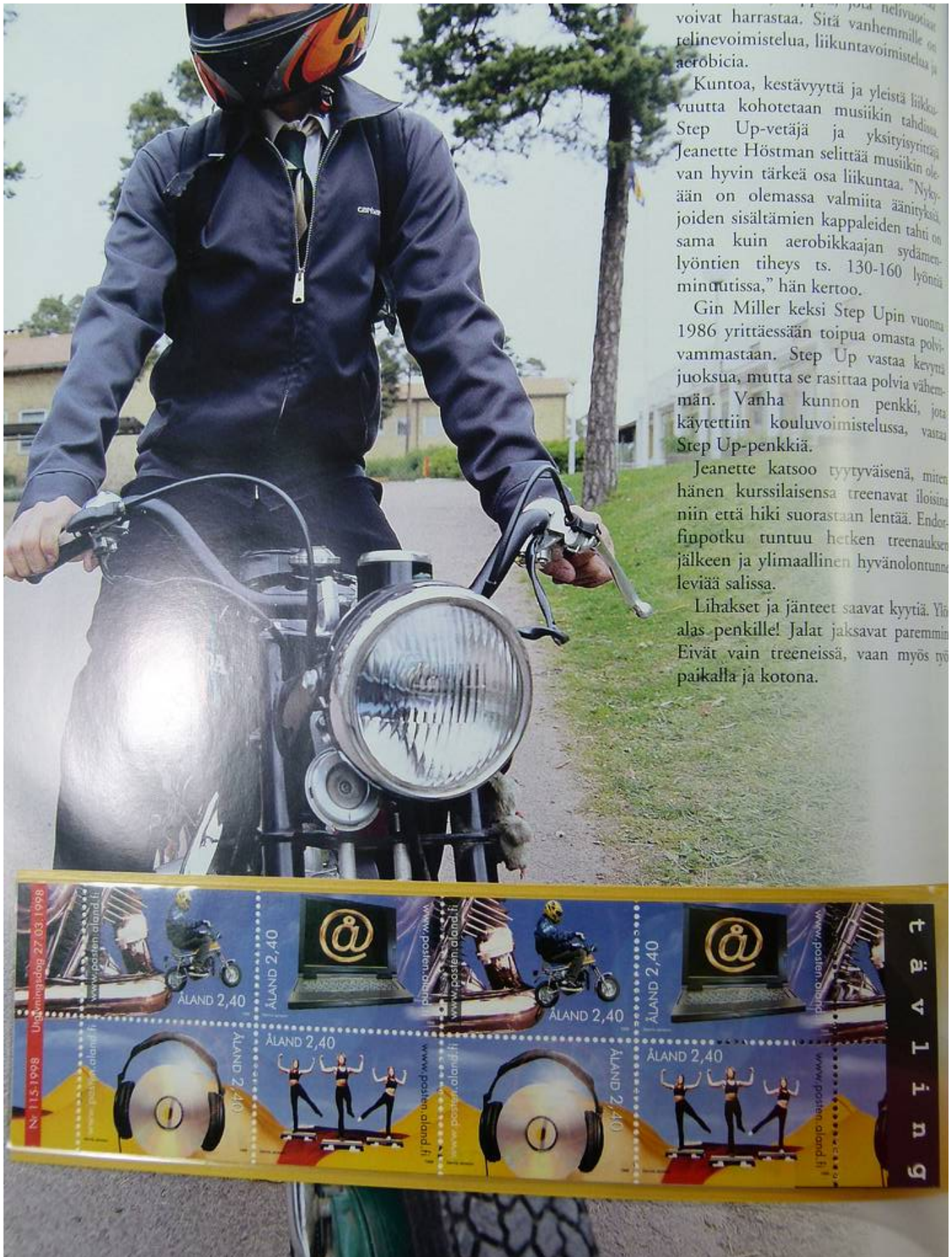
IT är ungas egen kanal

Vad allt kan datautveckling ge oss? Någon har sagt bokens årtusende, i film och i multimedias årtion

En se
genom
på.
• oppi
• Ein
erler
dure
Ausp
• A s
tryin
hims

Foto nr.: 24

voivat harrastaa. Sitä vanhemmille on relinevoimistelua, liikuntavoimistelua ja aerobicia.

Kuntoa, kestävyyttä ja yleistä liikkuvuutta kohotetaan musiikin tahdissa. Step Up-vetäjä ja yksityisyrityksen Jeanette Höstman selittää musiikin olevan hyvin tärkeä osa liikuntaa. "Nykyään on olemassa valmiita äänityksiä, joiden sisältämien kappaleiden tahti on sama kuin aerobikkaajan sydämenlyöntien tiheys ts. 130-160 lyöntiä minuutissa," hän kertoo.

Gin Miller keksi Step Upin vuonna 1986 yrittäessään toipua omasta polvivammastaan. Step Up vastaa kevyttä juoksua, mutta se rasittaa polvia vähemmän. Vanha kunnon penkki, jota käytettiin kouluvoimistelussa, vastaa Step Up-penkkiä.

Jeanette katsoo tyytyväisenä, miten hänen kurssilaisensa treenaavat iloisina niin että hiki suorastaan lentää. Endorfinpotku tuntuu herken treenauksen jälkeen ja ylimaallinen hyvinolontunne leviää salissa.

Lihakset ja jänteet saavat kyytiä. Ylös alas penkille! Jalat jaksavat paremmin. Eivät vain treeneissä, vaan myös työpaikalla ja kotona.

Foto nr.: 25

Ålänningen Henrik Lundberg är enda finländare som har legat så högt som på 15:e plats på rankinglistan med totalt 1 409 namn. Matchracing är för honom en tävling som kräver mycket erfarenhet och som innehåller en hel del psykologi.

"Antingen vinner man eller så förlorar man. Alla vågar inte anta den utmaningen", förklarar Henrik.

Matchsegling skapades genom en ny sorts serie seglingar som hölls 1965 vid

grad ett, seglar fullfjädrade proffs som har segling som yrke."

I varje race deltar tio till tolv besättningar. Arrangören står för båtarna, minst sex av samma typ, bland annat DS-matchracer, J80, J24, H-båt och IOD.

Henrik Lundberg har seglat i 25 år. Längre har han befunnit sig på hög nivå men han satsar inte lika hårt längre. Segling är dyrt. Det krävs sponsorer, tid och

Segling ger självkänsla

Henrik har via sin sport rest jorden runt flera gånger och erbjudits oändliga möjligheter. "Att segla med besättning, jobba i team, är nyttigt. I segelbåten måste målet vara klart uttalat för alla. Besluten ska komma snabbt och analysen därefter är nödvändig för fortsättningen. Det har givit mig självkänsla och säkerhet som jag har stor nytta av i mitt jobb som VD."

*"Björn Borg
var imponerad.
Det var första
gången Åland
arrangerade
något så stort
inom tennis"*

Foto nr.: 26

Både i en segelbåt och på en bilfärja krävs samarbete och sjökunskap. • Sekä purjeveneessä että autolautalla tarvitaan yhteistyökykyä ja alan ammattitaitoa. • Sowohl in einem Segelboot als auch auf einer Autofähre sind Zusammenarbeit und Seefahrtskenntnisse gefordert. • Teamwork and seamanship are essential, whether on a yacht or a car ferry.

Long Beach Yacht Clubin jäsen. Ensimmäinen kilpailu oli Congressional Cup.

Eräällä maailmaa järjestetään joka vuosi 100 kilpailua, jotka on luokiteltu yhdestä viiteen. Rankingpisteet askeleita mm. käytyjen kilpailujen tason mukaan.

"Purjehduksen ammattilaiset purjehtivat ensimmäisen luokan kilpailuissa."

Jokaiseen osakilpailuun osallistuu 10-12 miehistöä. Kilpailun järjestäjät hankkivat veneet, vähintään kuusi samantyyppistä venettä, mm. DS-matchracer, 80, J24, H-vene ja IOD.

Henrik Lundberg on purjehtinut 25 vuotta. Oltuaan kauan huipputasolla

hän on viime aikoina hellittänyt otettaan. Purjehtiminen on kallista. Tarvitaan sponsoreita, aikaa ja ennenkaikkea kiinnostusta. "Olen rauhoittanut elämäntyyliäni ja osallistun nykyään vain sellaisiin kilpailuihin, joihin minua huvittaa osallistua."

Purjehtiminen kasvattaa itsetuntoa

Henrik on urheilulajinsa myötä matkustanut monta kertaa maailman ympäri ja hänelle on tarjottu uskomattomia mahdollisuuksia. "Miehistön

kanssa purjehtiminen ja ryhmätyöskentely on hyödyllistä. Tavoitteen on oltava selvä kaikille veneessä oleville. Päätökset tehdään nopeasti ja arviot ovat tärkeitä jatkoa ajatellen. Purjehtiminen on auttanut minua ymmärtämään itseäni ja tuonut itsetuntoa, josta on paljon hyötyä työssäni toimitusjohtajana."

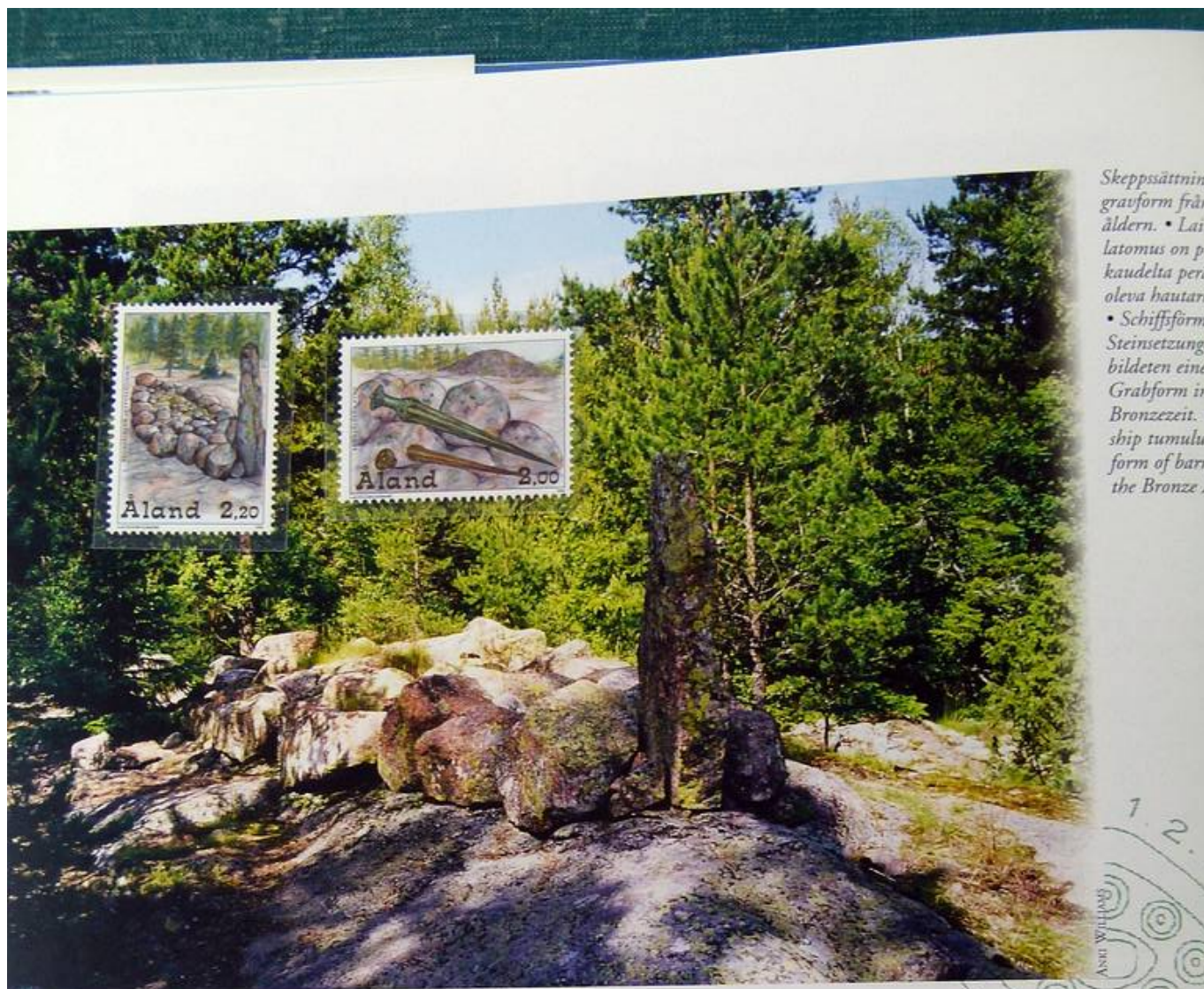
Ihminen purjehtii luonnon ehdoilla. Kova tuuli ja uupuvat voimat. Kylmää ja märkää yhtäaikaan. Tai tuuli, jota ei ole ja velttana roikkuva purje. Tyyni ulappa. Purjehtija kohtaa oman voimattomuutensa luonnon voimien edessä.

"Purjehdin kaikkein parhaiten silloin kun pystyn täysin rentoutumaan. En enää ajattele aivoillani, vaan selkärangallani ja teen oikeat päätökset vaistomaisesti oikealla hetkellä ajattelematta sen enempää."

Kun urheilija pääsee tähän tilaan, kaikki sujuu kuin tanssi alusta loppuun saakka.

Foto nr.: 27

Skeppssättning
gravform från
åldern. • Lait
latomus on pr
kaudelta perä
oleva hautarö
• Schiffsförm
Steinsetzunge
bildeten eine
Grabform in
Bronzezeit. •
ship tumulus
form of barne
the Bronze A

landskap med sina magnifika gravrösen. Vad ruvar de på för hemligheter, bronsåldersmänniskornas gravsättningar? Fantasin sätter de i varje fall i gungning.

Tänk att för cirka 3 000 år sedan på den här platsen, på samma berggrund, låg kanske en central kultplats. Där pågick ceremonier i en fruktbarkult. Man offrade och åkallade också gudar och anfäder. Var det då man tog fram trummorna, klädde sig i gyllene smycken av brons och ben och dansade till hövdingens ära?

Bronsåldern, den första metallåldern, fördelade sig i Finland i två olika kultu-

dets inre och nordligare delar. I finländsk arkeologisk forskning skiljer man därför mellan västlig och östlig bronsålder.

Kunskapen om bronsantverket spreds från det östra medelhavsområdet till Europa och Grekland med de materiellt högstående stadskulturerna Kreta och Mykene som spelade en avgörande roll som förmedlande länk.

Otterböte mest kända boplatsen

Få bronsåldersboplatser är kända i Finlands kustområde. Mest känd är Otterböte bronsåldersby på Kökar i Ålands

färdades män med båt via den kusten upp till Kökar för att på boplatsen och på vårvintern på isen. Man kan gott tänkas att jägare hade kontakter med på fasta Åland eftersom de där.

"De erbjöd kanske något eftersom de accepterades och f... Kanske gifte betydelsefulla s... i varandra eller så hade de det viktiga saltet med sig gruvorna i Polen", säger Ke

Vi känner inte till hurda männen kom i men man ka

Foto nr.: 28

Stenkyrkan i Lemland byggdes från begynnelsen som en salkyrka. Senare tillfogades västtornet, sakristian i norr och vapenhuset i söder. Det nuvarande polygonala koret tillkom på 1600-talet som gravkor. Först 1775 flyttades altaret till nuvarande plats.

Under medeltiden var kor och församlingsdel inrymda i långhuset där de åtskiljdes av ett korskränk. I församlingsdelen har en serie stora apostelfigurer framställt och i koret har vägarna täckts av målningar som har visat Kristi lidandes historia och scener ur legenderna om helgonen Nikolaus av Myra och Katarina av Alexandria. Målningar som föreställer långsträckta figu-

rer med uttrycksfulla handrörelser har bevarats bäst.

"Nikolaussviten är unik. Man kan gott tänka sig att korpartiet en gång var mycket färgstarkt med målningar i knallrött, -gult och -blått", beskriver Åsa Ringbom. Även Lemlands kyrka har en fin madonna som kom dit på 1300-talet.

"Lemlands kyrka har också ett intressant krucifix från Köln med datering mitten av 1300-talet", noterar Ringbom.

Tidigare trodde man att tornet i Lemlands kyrka har byggts till i flera etapper men med hjälp av dendrokronologisk datering som går ut på att man räknar virkets årsringar, kan man i dag fastslå

att tornet uppfördes ända i ett enda byggnadsskede.

Vad nytt får vi ytterligare kan i Lemland och övriga kor? Många frågor vänta och under tiden fortsätter på tidigare myter kring till exempel den om tornets funktion och att de skulle från tiden kring 1300.

Enligt Ringbom vet man vetenskaplig datering av härstammar från tre olika gen byggdes de främst som klocktorn.

Foto nr.: 29

Markerar gårdens status

Verandan markerade husfolkets ekonomiska ställning. Nymodigheter infördes av den del av befolkningen som hade det ekonomiskt mest gott ställt.

Verandorna begagnades väldigt individuellt. Vägghästar med förvaringslådor var emellertid vanliga.

Verandan målades i avvikande färg från byggnaden i övrigt. Det gällde också dörren. Folkligt tolkar man gärna smått romantiskt in det ofta bjärta färgvalet på dörren med människans kamp

att hålla onda makter borta från hemmet.

”Min teori är att verandan var den första byggnadsdel som allmogen kunde uppföra med spontad och hyvlad panel och därmed fick man möjlighet att måla med linoljefärg. Det erbjöds andra kulörer än rödmyllefärgen som var det enda man kunde stryka på stockarna. I färgsättningen sökte man efterlikna stadens sandstenshus med kalkstensinramningar.” Kjell Ekström noterar att förklaringen till de ofta starkt blåmålade

entrédörrarna också kan ha förankring i 1700-talets uppbåd av båtsmän vilket kunde genomföras snabbare via dessa speciella dörrar som avvek från övriga i nejden.

Vilken känsla för symmetri och form!

Storleken på verandan talade alltså om gårdens ställning och modellerna blev vartefter mode och växlade från ort till annan. Men en sak har de gemensamt:

”Symmetrin i huskropparna är tydlig och avspeglar sig även i verandorna

HAMN
1998

FÖRSTA DAGET

Foto nr.: 30

nähtävillä rokokoon ja kusta-
vyylin vaikutusta. Sisätilojen ja huone-
kalujen koristemaalausta alettiin harras-
taa savupiipun yleistyessä kodeissa.
Myös väestön vaurastuminen vaikutti
koristemaalauksen leviämiseen.

1780-luku oli huonekalumaalauksen
kulta-aikaa. Maalarit saivat vaikutteita
kirkoista ja korkeamman säädyn huone-
kaluista, jotka oli koristeltu kukka-
kuvioilla ja upotekoristelulla, intarsialla.
Myös aateliskilvet ja aatelisten seinä-
verhoilut antoivat inspiraatiota sen ajan
talonpoikaisille huonekalumaalareille.

*"1780-luku
oli huonekalu-
maalauksen
kulta-aikaa"*

Kjell Ekströmin tutkimus osoittaa,
että kellokukat ja kiemuraiset lehdykät
tulivat muotiin 1780-luvulla. Kymme-
nen vuotta aikaisemmin oli suosittu
hedelmäkuvioita ja marjoja.

Rocaillemestari Erik Zetterman oli
ensimmäinen rokokootyyliä käyttänyt
huonekalumaalari. Vanhimmat tämän
tyylin edustajat ovat iso kaappi ja kirstu,
jotka on valmistettu Finströmissä vuon-
na 1768.

kertaisia kukka-asetelmia. Kukkien
lehdet olivat usein teräväkärkiset ta-
lievästi taipuvat.

"Kellokukkamestari" Gustaf Piloun
luonteenomaiset kukkakuviot esiintyvä-
t yhä koristemaalauksissa. Ekström mai-
nitsee myös "marmorimestari" Matt
Östermanin ja "Jomalamestari" Josep
Helinin. "Hedelmämaalari" tarkoite-
ttiin todennäköisesti Johan Petter
Gjerströmiä. "Rocaillemestari" Erik
Zetterman maalasi uskomattoman yks-
tyiskohtaisesti. 1800-luvulla huonekalu-
maalauksen vaikutteita sekä konservati-
vismista että modernismista.

Upotekoristelu ja marmorointi saiv-
nyt jalansijaa. Myös sisäseinien koriste-
tuli muotiin ja tapa jatkui aina 1900-
luvulle saakka. Jomalalainen "Maala-
Gabriel" loi seinille naivistisia näkymiä
ja hänen marmorointinsa oli uskomat-
tan mielikuvituksellista. Myöhemmin
hän maalasi enimmäkseen hillittuja
sablonikoristeita. Finströmissä vaikutti
1800-luvun loppupuolella pitkä-
maalari Gustaf Kellgren.

Me koristelemme yhä kotejamme
Olohuoneen kruunaa kaunis tapetti
ja vaatekaappi saa persoonallisemman
ilmeen, kun sen oveen on maala-
omistajan nimikirjaimet tai jokin mi-
elikuksellinen koristekuvio, joka
muistuttaa vaikka Piloun kauniita ke-
kukkia.

*Spinnrockens rockblad var en fästmansgåva
till bruden. • Rukinlappi oli sulhaslahja. • Das
Spinnrad war oft ein Verlobungsgeschenk an
die Braut. • The distaff of the spinning wheel
was a young man's gift to his bride.*

PETER ÖSTERBERG

MARIEHAMN

Foto nr.: 31

gen hinein tanzen und singen. Wir ehren den Höhepunkt Sommers, indem wir stolz die Älandhymne anstimmen. sind uns dabei vielleicht nicht bewußt, daß das Mittsommerfest das größte heidnische Fest ist, das noch heute nnen wird.

er schönste Maibaum ist natürlich jener, der im eigenen steht. Wir befestigen Laub am Baum, binden Papier- te in schönen Farben und aus Kränze verschiedenen blättern. Wimpel, Windfahnen, ein Fichtersymbol und ellboote sind wichtige Attribute, die jedem Maibaum a ganz speziellen Prägeln geben.

Mittsommernacht ist voller Magie und Mystik. imnisvolle Kräfte treten hervor. Während der Mittsom- nacht haben die Pflanzen, gemäß dem Volksglauben, atürliche Kräfte, die sowohl kranke Haustiere zu heilen gen, als auch einen Wink betreffend dem künftigen r geben können.

Zeit des Mittsommers werden viele Taufen und Hoch- abgehalten und es werden unzählige Familienfeste t. Dies paßt Peter "Bongo" Eriksson ausgezeichnet. etreibt nämlich ein Weingut in Finström. Dort gt er Gruppen für festliche Anlässe und bietet neben uch Unterhaltung und Tanz an.

könnte ihn als einen wagehalsigen Abenteurer bezeich- er den Mut hat, auf diese harte Bransche zu setzen und einkultur auf Äland einzuführen. Betrachtet man die ber etwas genauer, so muß man ihn als einen Neu- einen richtigen Enthusiasten und optimistischen Rea- tufen.

sten Jahr produzierte man auf dem Weingut Tjudö ter Wein. Im zweiten Jahr stieg die Produktion auf iter.

Zeit reift gerade die Neuheit des Jahres "Älvados" in ssern heran. Das ist eine spannende Sache. Es handelt ein Getränk, das mit dem so en Calvados aus der Normandie n werden kann". Calvados ist eine lkokognak".

and gibt es heute 76 Bauern mit t. Vor zehn Jahren zählte man anzahl Anbauer geht zurück aber fläche nimmt zu.

ibau von Apfelkulturen begann in den 40er Jahren. 1951 wurde lische Verband der Früchte- ebildet, und am Ende der 60er zu Beginn der 70er Jahre war das norm.

all den Diskussionen um einen an die EU in den 80er Jahren,

I medeltal får man fram 800 ton färdig produkt årligen. • Avomaan- kurkkua tuotetaan noin 800 tonnia vuosittain. • Im Durchschnitt werden jährlich 800 Tonnen fertige Produkte hergestellt. • On average over 800 tonnes of bottled gherkins are produced per year.

nahm das Interesse etwas ab. Aber wir können heute feststel- len, daß der Beitritt zur EU für die Apfelanbauer nicht derart negative Folgen hatte, wie man anfänglich befürchtet hatte", sagt Alf Åkerholm, der als Konsult bei der äländischen Regierung arbeitet.

Die äländischen Äpfel brauchen einen Vergleich mit den importierten Äpfeln nicht zu scheuen, da die Kunden heute sehr gesundheits- und umweltbewußt sind.

Während die Apfelkulturen zunehmen, geschieht mit den Gurkenkulturen genau das Gegenteil. Tage Eriksson, der Vor- steher des äländischen Konservierungsvereins, erzählt, daß es heute nur noch drei sogenannte Gurken- einmacher gibt. Während den besten Zeiten zählte man 16 solche auf Äland.

Heute baut man auf ungefähr 30 Hektaren Gurken an. Die Gurkeneinmacher stellen jährlich im Durchschnitt ungefähr 800 Tonnen fertige Produkte her. Der größte Teil wird in den Osten exportiert. Die eingemachten Gurken aus Äland haben einen ausgezeichneten Ruf.

"Dies hängt wahrscheinlich davon ab, daß wir immer darauf bedacht waren, echte Roh- waren mit unter anderem Kronendill als wichtige Zutat anzuwenden. Die Groß- industrie wendet Essenzen an", erklärt Tage Eriksson.

Foto nr.: 32

världens sista segelfartyg i handelsfart som passerade Kap Horn. • Pamir oli maailman viimeinen purjehtiva kauppalaiva, joka kiersi n. • Die Pamir war das letzte Handelsschiff, das Kap Horn rundete. • Pamir was the world's last merchant sailing vessel to round

Över havet och i luften

agens åländska sjöfart och rederinäring har djupa rötter och traditioner i det förgångna. Inriktningarna har växlat och kontinuiteten ser ut att överleva trots skiftande hotbilder i konjunkturväxlingarna.

er av stagnation och tillbakakär följts av både nytänkande expansion. Sjöfarten är för garna en seglivad kär sak, da ett livsbehov eftersom så ännu i dag direkt eller indirekt sitt levebröd av näringen.

igare *neceste est, vivere non* att segla är nödvändigt, inte

att leva – är en ofta citerad sentens som för tvåtusen år sedan formulerades av en romersk fältherre.

Frågan är bara om ålänningens starka koppling till sjöfarten också kan länkas till en ständig nyfikenhet att ta reda på vad som döljer sig bakom varje främmande horisont.

Redan vikingaflottorna hade sina färdvägar i den åländska arkipelagen och under seklernas gång har mångskiftande skutor och flottor i en strid ström sökt sig till Åland, med fredliga ärenden såväl som objudna gäster i ofärdstider.

För bonden var skutan under husbehovseglationens sekler ett nödvändigt redskap att nå ut med allt som kunde avyttras av gårdens produkter. Bonde-seglationen hade sina glansdagar på senare delen av 1800-talet tills det kring sekelskiftet öppnade sig en ny möjlighet att köpa upp större järn- och stålbyggt segelfartygstonnage till lågt reapris.

Därmed var bonde-seglationen och kombinationen lantbruk och seglation

Foto nr.: 33

*Tax-free lockar färjresenärer i alla åldrar. • Tax-free houkuttelee kaikenikäisiä laivamatkustajia.
• "Tax-free" lockt Fährreisende jeglichen Alters. • Duty-free tempts ferry passengers of all ages.*

orkanens grova sjögång. Av 86 man räddades bara sex. Stuvningen av bulklastad spannmål hade gjort henne instabil.

Efter Pamirs tragiska kantring beslöt man att ge systerfartyget *Passat* en värdigare avslutning och hon blev upplagd som skol- och museifartyg i Travemünde.

*"Färje-
trafiken
dominerar
numera
åländsk
sjöfart"*

Färjor störst i dag

Färjetrafiken dominerar numera åländsk sjöfart.

Passagerar- och bilfärje-epoken startade redan år 1959 med ångfartyget *s/s Viking* som sattes in i trafik mellan Finland, Åland och Sverige.

På 1960 och -70-talet skedde sedan en kraftig utveckling och på slutet av 70- och början av 80-talet byggdes sex stora bilfärjor för åländska redare. Färjorna blev vartefter större och större och lyxigare och lyxigare.

Under 1997 nådde passagerarantalet nya rekordsiffror. Den skattefria handeln mellan Finland och Åland anses ha en viktig del i den framgången. Åland

fick nämligen samma år egen skattezon mot övriga EU, inklusive Finland.

Med dagens mycket väl fungerande och utvecklade kommunikationer både till havs och i luften kan ålänningen nära på förlora känslan av att hon faktiskt är en öbo.

Också flygposten har gamla anor. År 1929 fick Åland post med flyg varje dag på sommaren och det var en följd av att linjen mellan Åbo och Stockholm, som flögs av Finnairs föregångare *Aero Oy*, då utvidgades till att även gälla Åland.

Från och med 1945 har sedan flygposten fungerat regelbundet mellan Helsingfors, Åbo och Mariehamn och år 1950 var det dags med flygpost till och från Mariehamn alla vardagar.

gården för att på så sätt hjälpa skärgårdsborna i isoleringen under menföret. Postflygningar till skärgården fortsatte också under de svåra isvintrarna under 1960-talet.

Flygposttrafiken utvecklade sig under 1970- och 80-talet så att man anpassade det reguljära trafikflygets turer till Postens behov. Detta kompletterades år 1990 med ett särskilt postflyg fyra gånger i veckan som sattes in på rutten Åbo-Mariehamn.

Fler och fler postflyg

Sedan år 1993 har Åland postverksamheten inom eget behörighetsområde och därmed utökades också postflygtrafiken så att postflyget går sex dagar i veckan både morgon och kväll. Reguljära turer används dessutom vid behov. Till Sverige flygs därtill posten sex gånger veckan.

Postens chef *Torsten Wikstrand* konstaterar att flygposten som har 70 år bakom sig har utvecklats och anpassat sig efter kundernas behov. Inte till fötäl reguljära förbindelser som det var då det en gång startade.

Posten på Åland är också medlem i Världspostförbundet, *Universal Postal Union*, som grundades år 1874 och blev ett av Förenta Nationernas specialorgan år 1947.

Uppgiften var ursprungligen att bilda och forma ett gemensamt postalt territorium så att postförsändelser som skickades i världen överallt skulle ha enhetliga gifter och viktsatser.

UPU utfärdar också för sina medlemsländer garantier för transit och utvecklar den internationella postservicen.

UPU, världsföreningen som fyller 100 år, utgör en viktig länk för postkunder till den i dag världsomfattande posttrafiken.

Foto nr.: 34

Auf dem Meer und in der Luft

Die heutige äländische Schifffahrt und das Reedereiwesen haben tiefe Wurzeln in der Vergangenheit. Für den Bauer bildete das Segelboot während all den Jahrhunderten, wo man für den Hausgebrauch segelte, ein notwendiges Arbeitsgerät, damit man alle Produkte, die man auf dem Hof hervorbrachte, auch an die Leute bringen konnte.

Diese Art des Transports hatte seine Glanztage im späten 19. Jahrhundert. Während dem Jahrhundertwechsel erbot sich eine neue Möglichkeit, nämlich größere aus Eisen und Stahl gebaute Segelschiffe zu einem äußerst billigen Preis erwerben zu können. Das Reedereiwesen entwickelte sich zu einem eigenständigen Wirtschaftszweig.

Gun Erikson-Hjerling ist seit 1992 Direktor für Reederei-Aktiengesellschaft Gustaf Erikson. Ihr Grossvater war niemand geringerer als Gustaf Erikson, einer der letzten großen Segelschiffsreeder in der Welt.

Die Reederei besaß 1980 nicht weniger als 18 eigene Schiffe und vier im Management, als eine internationale Schifffahrtskrise und ein Konjunkturtiefstand dem ein Ende setzte.

„In der Schifffahrt geht es seit jeher darum, gut gerüstet zu sein, um eine drohende Wirtschaftskrise bemeistern zu können. Für uns ging dies auf Kosten unserer Schiffsflotte. Unsere Zielsetzung ist allerdings, wieder eine vollwertige Reederei mit eigener Schiffsflotte zu werden.“

Sie findet, daß die moderne Schifffahrt äußerst international und kontrolliert ist.

Wie sieht die Zukunft aus? Die äländische Ausbildung innerhalb der Schifffahrt kann in Zukunft sehr konkurrenzkräftig sein und die Schifffahrtskultur an sich ist ja eine richtige Attraktion.

Sie engagiert sich in der heutigen Schifffahrt, gesteht aber, daß es kein Nachteil ist, den Vater und Großvater im Hintergrund zu haben.

„Mein Großvater hätte von der heutigen Schifffahrt nicht viel gehalten. Es ist heute zuviel Technik im Spiel. Die Kenntnisse der Seeleute über das Meer und das Schiff ist heute nicht mehr von entscheidender Bedeutung.“

Ohne gute Seefahrtskenntnisse hätte man mit den beiden im Besitz von Gustav Erikson gewesenen Segelschiffen Pamir und Passat niemals in See stechen können.

Im Jahre 1949 schrieben die beiden Schwesternschiffe Geschichte, indem sie als letzte Segelschiffe Weizen von Australien nach Europa transportierten.

Via Kap Horn segelten sie, mit einigen Tagen Zeitabstand, mit Last von Port Victoria in Australien nach England und Falmouth.

Pamir sank 1957 westlich der Azoren im Atlantik während eines Orkans. Von den 86 Besatzungsmitgliedern konnten sich lediglich sechs retten.

Nach dem tragischen Kentern der Pamir beschloß man dem Schwesterschiff Passat einen würdigeren Abschluß zu bieten. Sie wurde in Travemünde als Schulungs- und Museumsschiff in Betrieb genommen.

Fähren heute am größten

Der Fährenverkehr dominiert heute die äländische Schifffahrt und begann 1959 mit dem Dampfschiff s/s Viking. Auch die Flugpost hat alte Ahnen. Im Jahre 1929 kam die Post im Sommer täglich mit dem

Flugzeug. Eine direkte Folge davon war, daß die Linie zwischen Turku und Stockholm, die von der Aero Oy, der Vorläuferin der Finnair, betrieben wurde, auch auf Åland erweitert wurde.

Der Flugpostverkehr wurde in den 70er und 80er Jahren weiter ausgebaut. Man paßte die Flugpläne den Bedürfnissen der Post an. Im Jahre 1990 ging man noch weiter und begann auf der Strecke Turku-Mariehamn viermal wöchentlich ein spezielles Postflugzeug einzusetzen.

Seit 1993 hat Åland eine selbständige Postverwaltung und damit dehnte man den Postflugverkehr noch weiter auf sechs Tage in der Woche, jeweils morgens und abends, aus. Die fahrplanmäßigen Flüge werden außerdem bei Bedarf ebenfalls ausgenutzt. Nach Schweden wird die Post sechsmal per Woche geflogen.

Der Direktor der Post, Torsten Wikstrand, stellt fest, daß die mittlerweile 70 Jahre alte Flugpost, sich im Verlaufe der Zeit den Bedürfnissen der Kunden angepaßt hat und nicht mehr mit den spärlichen Verbindungen der Anfangsjahre zu vergleichen ist.

Die äländische Post ist via Finnland Mitglied im Weltpostverband, Universal Postal Union, der 1874 gegründet und 1948 ein Sonderorgan der Vereinigten Nationen wurde.

Die ursprüngliche Aufgabe bestand darin, ein gemeinsames postales Territorium zu schaffen. Dies sollte es ermöglichen, daß alle Postsendungen in der ganzen Welt einheitliche Gebühren und Gewichtsklassen haben würden.

„Die
Flugpos
bat alt
Ahnen

Foto nr.: 35

Auf allen Gewässern immer voraus

Die Galionsfigur eines Schiffes scheint immer den Weg über alle Gewässer, stürmische Meere, bei Windstille und Nebel zu bahnen. Wie ein Schutzheiliger, von dem man erwartet, das Schiff von allem Ungemach zu bewahren.

Der Erbauer der viermastigen Eisenbarke California Walter Wilson wurde besonders geehrt, indem er als Modell für die Galionsfigur des Schiffes diente.

Das Schiff wurde im Jahre 1882 auch auf den Namen Walter Wilson getauft, ehe es später den Namen California erhielt. Es wurde 1911 von Robert Mattsson aus Vårdö gekauft.

Nachdem es in Newcastle an Dock lag, wurde es nach Antwerpen bugsirt, wo es unglücklicherweise einem kräftigen Orkan ausgesetzt wurde. Das Segelschiff sank im Januar 1913 bei South Shields in Großbritannien.

Die California wurde schonungslos gegen die Klippen gepeitscht. Die Galionsfigur konnte allerdings gerettet werden und Kapitän Ekbom schenkte sie dem Leuchtturmwächter auf St. Mary's Island. Fortan zierte die Galionsfigur den Garten des Leuchtturmwächters, bis sie 1954 vom åländischen Schifffahrtsmuseum in Empfang genommen werden konnte.

Auch der Schoner "Tärnan", der 56 Jahre alt, seine Karriere etwas schwächlich in Lumparfjärden beendete, hatte eine Galionsfigur, nämlich eine schön geschnitzte Seeschwalbe. Auch diese Galionsfigur kann im åländischen Schifffahrtsmuseum bestaunt werden.

"Tärnan" wurde im Jahre 1874 in Göteborg erbaut und galt als schönes, gut-ebautes und schnellsegelndes Schiff. Es segelte unter anderem in der Nordsee, aber auch in Afrika und Südamerika. Während ihren letzten Jahren, 1923-30, war Vårdö auf Åland ihr Heimathafen.

Prow out in front across all waters

The ship's figurehead seems to cut a path across all waters, through roaring seas, in calms and in fog. Like a patron saint, it is expected to take the first impact and preserve the vessel from all evil.

The master shipbuilder of the four-masted iron barque California, Walter Wilson, was honoured by being taken as the model for the vessel's figurehead.

The barque was also named Walter Wilson in 1882, receiving the name California later. She was bought in 1911 by Robert Mattsson, a native of Vårdö.

After docking in Newcastle, California departed under tow for Antwerp, but unfortunately ran into heavy weather and was lost in January 1913 off South Shields in Great Britain.

California was smashed mercilessly against the rocks, but the figurehead was salvaged and the master Ekbom gave it to the lighthouse-keeper on St. Mary's Island, where it stood as an ornament in the latter's garden until Åland's Maritime Museum acquired it in 1954.

The schooner "Tärnan", which ended her career rather sadly at Horsholm in

en vackert smidade galjonsfigurer
Tärnan. • Kauniisti muotoiltu keulakuva
Tärnan. • Die schön geschnitzte
Galionsfigur Tärnan. • The beautifully
sculpted figurehead "Tärnan".

